

ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Іванна Махрович, Іванна Боднар

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

Актуальність. Проблема гендерного виховання хвилює сьогодні багатьох педагогів та психологів, а також фахівців з фізичного виховання. Інтерес зумовлений тим, що індивідуальний підхід до дітей під час занять із фізичної культури не може ігнорувати гендерні особливості дитини, оскільки це важливий елемент формування дитячої особистості.

Мета дослідження – обґрунтувати доцільність здійснення гендерного виховання дошкільнят засобами фізичної культури.

Метод дослідження: аналіз літературних джерел.

Виклад основного матеріалу. Виховання в нинішніх дошкільних закладах фахівці називають безстатевим. У результаті такого виховання спостерігається нейтралізація й пригнічення чоловічих задатків у хлопчиків і жіночих – у дівчаток. Особливо помітними є наслідки у вихованні хлопчиків. Часто вихователям важко зрозуміти хлопчиків, їхні проблеми та причини неслухняності. Можливо через те, що розвивальне середовище в групі створює жінка, тому воно більш орієнтоване на дівчаток.

Відсутність гендерного підходу до формування особистості дітей може не лише деформувати процес їхнього психічного розвитку, але й негативно позначитися на фізичному здоров'ї.

Гендерна тематика – цілком нова для дошкільних закладів. У попередньому періоді вітчизняної педагогіки був упущений один із досить-таки важливих аспектів виховання особистості дитини – гендерний підхід. Він передбачає, що різниця в поведінці та сприйнятті хлопчиків і дівчаток визначається не лише їхніми фізіологічними особливостями, але й вихованням і навчанням упродовж усього періоду формування особистості.

Актуальність цієї проблематики сьогодні пояснюється однією із особливостей розвитку сучасної цивілізації. У Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція), в освітній лінії «Особистість дитини», в підрозділі соціально-комунікативна компетентність наголошено, що дитина має бути обізнана з різними соціальними ролями людей (жінки, чоловіка, дівчинки,

хлопчика тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; умінням дотримуватись їх під час спілкування; повинна бути здатна взаємодіяти з людьми, які її оточують; узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі [1, с. 12].

Ставлення до проблеми диференційованого гендерного фізичного виховання в сучасному суспільстві є неоднозначним. Статеві стереотипи пронизують увесь процес виховання дитини, однак на питання: «Що краще для розвитку дітей – спільне чи роздільне виховання хлопчиків і дівчат?» – до сьогодні немає однозначної відповіді [2]. Доволі розповсюдженим є стереотип, що спорт – це взагалі не жіноча справа, і якщо дівчина намагається активно ним займатися, то нерідко ставиться під сумнів її «жіночність», «нормальність» [3].

Дитина починає ідентифікувати себе як хлопчика чи дівчинку вже у 18 місяців. Однак гендерна ідентифікація та усвідомлення своєї подібності з іншими представниками чоловічої або жіночої статі відбувається у віці від двох до шести років. Ближче до 7 років у них формується гендерна стійкість – розуміння того, що дівчинка виросте і стане жінкою, мамою, а хлопчик – чоловіком, батьком. У цей період дитина починає вести себе відповідно до засвоєних гендерних моделей поведінки.

Особливе значення для гендерної диференціації мають, по-перше, психічні особливості пізнавальних процесів і властивостей (сприйняття, пам'ять, мислення, увага) хлопчиків і дівчаток, особливості емоційного і вольового розвитку; по-друге, фізіологічні особливості дітей (домінування півкуль, внутрішньомозкові процеси, структура нервової системи, врівноваженість процесів збудження і гальмування); по-третє, педагогічні особливості гендерної диференціації на рівні принципів гуманізації та індивідуалізації процесу навчання й виховання, засобів та методів виховання.

Результатом гендерного виховання засобами фізичної культури має бути формування в дітей основ гендерної культури, усвідомлення себе представником своєї статі, що підтримує самооцінку і почуття самоповаги, впевненість і потенціал самореалізації на основі знань про психофізіологічні особливості дітей різної статі; розуміння традиційних для фізичної культури образів чоловіка і жінки; прийняття своєї гендерної ролі і готовності до її використання на заняттях з фізичної культури та в повсякденному житті.

Складність полягає в тому, що раніше на це не звертали уваги і зараз майже немає матеріалів на цю тему.

Висновки. З урахуванням зазначеного можна сказати, що гендерне виховання дошкільнят засобами фізичної культури є доцільним і вкрай важливим на сьогодні.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільньої освіти України / наук. кер. А. М. Богуш. – Київ, 2012. – 12 с.
2. Попова Л. В. Гендерные аспекты самореализации личности: учеб. пособие к семинару / Л. В. Попова. – Москва : Прометей, 1996. – 42 с.
3. Марушенко О. Гендерні шкільні історії / О. Марущенко. О. Плахотнік. – Харків : Монограф, 2012. – 88 с.